

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שלישי ט"ז אלול תשפ"א | דף היומי בבלי: סוכה מח | דף הכולל: יומא עט.
דף היומי בהלכה: מתחילת סימן תרל"ו עד סימן תרל"ז סעיף ב'.
מוסר: זכור למרים - מתחילת פרק ט"ו עד "ועתה נבאר בקצרה".
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק יט 'ונחזור לענין השבת' עד הענף הג' הוא הקנאה

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

אזעקת האזהרה "נחש צפע" צפרה במלוא עוזה אך הרבי לא נע ולא זע | האברך אמר למרן הגראי"ל בתמימות: "שמעתי שהרב אלישיב אמר שרבינו הוא חד בדרא" | המגיד שנשא דרשה כשהוא יושב בתוך חבית גדולה... | סודו של המתמיד הינונדיק' | 2181

יהלומים מגדולי ישראל

נכנס יהודי ואמר למרן בתמימות: "שמעתי שהרב אלישיב אמר שיש לרב שטינמן רוח הקודש, אבל מה שידוע לי ממש מכלי ראשון הוא, שהרב אלישיב אמר ש"הרב שטינמן הוא חד בדרא"... מרן בענוותנותו ואורך רוחו התייחס אליו והגיב...

מרתקים מתוך הספר החדש 'חכימא דיהודאי' -
ברקים היוצאים מפי חכם היהודים מרן הגראי"ל שטינמן זצ"ל

כדי להנעים לאותם יראי השמים החפצים בקרבתו וזה מרומם אותם ומטיב להם, וכדי להתחסד בכל דרך אפשרית, להחיות לבבות לקרבם ולחבבם. הוא ראה בכך מצוות חסד.

אברך התיישב בחדרו ליד שולחנו והשמיע מרעיוניו במצוות 'הצנע לכת עם אלוקיך' (ואמר בשם מרן הרב שך ש'סכין השחיטה של הרוחניות' היא החיצונית והפרסום). לאחר מכן שאל אותו פלוני: האם באמת נכון המושג של 'צדיק נסתר' ואם יש לזה מקור בש"ס, ועוד אמר: יש מקשים, וכי יש צדיק לא נסתר, הרי כל צדיק הוא נסתר במידה רבה, כי עיקר צדקותו היא בקרבו פנימה נסתרת מבני אדם.

ךב אהרן-ליב שמע בחיבה אבל לא השיב.

"אז אשאל שאלה אחרת" אמר הפלוני: "האם יש מושג של 'נסתר במקצת' - על חלק ממהותו, כגון שיידעו עליו שהוא גאון בחלק הנגלה של התורה, אך לא יידעו שהוא גדול גם בנסתר ובכך הוא מצטנע?" (וכוונתו הייתה לרמוז לגבי ךב אהרן-ליב עצמו).

לפעמים אין פתרון

נכנסה קבוצת בחורים מיישיבה שהתלקחה בה מחלוקת, ובאו לפניו כדי שייסיים את המחלוקת ויכבה את השריפה. ךב אהרן-ליב שתק זמן ממושך. הם קיבלו עזות פנים ואמרו שהם לא יצאו - "עד שראש הישיבה יבטיח שיטפל בענין".

ךב אהרן-ליב כדרכו, מחל על עלבונו, המשיך בשתיקה מועטת, ואז אמר להם: 'אתם עדיין צעירים, וחושבים שלכל בעיה יש פתרון, ואני אומר לכם שזה לא כך בחיים. יש בעיות שאין להן פתרון, והמקרה שלכם הוא דוגמא לזה'. קמו ויצאו, בכבוד ובדרך ארץ.

צדיק נגלה ולא צדיק נסתר

מחמת הנעימות להיות בצלו, היו לפעמים מתישים בשאלות ערטילאיות או שאלות של מה בכך בענייני רוח, העיקר כדי לדבר ולשווח כמה דקות עם הרב שטינמן. גדול הדור התאזר בסבלנות,

מצפים אלפי שנים לסעודת דגים פישעלעך טעימים!?

אחז רב אהרן-ליב בידו של היהודי מירושלים, ואמר לו: "בני אדם לא מתחילים להבין את גדלות התורה; רבי שמעון שקופ זצ"ל אמר פעם איזו סברא טובה ל'בעל הבית', ואותו יהודי התפעל מאד מהסברא עד שקרא בהתפעלות ואמר: הנה אני רואה כאן איך שהתורה ארוכה מארץ מידה ורחבה מיני ים. נענה רבי שמעון שקופ ואמר: משל לאחד שנסע ברוסיה כעשר עשרים ק"מ, נעמד ואמר הנה אני רואה שרוסיה היא מדינה גדולה..."

היהודי קד קידה ויצא.

טרדנים בתמימות

בן תורה "חכם" אמר למרן בתמימות: "שמעתי שמועה כי הרב אלישיב אמר שיש לרב שטינמן רוח הקודש, אבל מה שידוע לי ממש מכלי ראשון הוא, שהרב אלישיב אמר ש"הרב שטינמן הוא חד בדרא וכי אין כמותו".

מרן בענוותנותו ואורך רוחו הטהורה, התייחס אליו, והגיב (לשני אברכים שעמדו לידם): "באחת העיירות הסתובב משוגע, אמרו עליו שם בעיירה שהוא חד בדרא... כלומר, חד בדרא, רק השאלה במה..."

אחר כך ביקש היהודי ברכה לילדיו: 'שיהיו תלמידי חכמים'. "תלמידי חכמים הלואי, ושיהיו יראי שמים ותלמידי חכמים. תדע, בלי יראת שמים גם תלמיד חכם לא טוב (שבת דף ל"א) אז שיהיה ירא שמים ותלמיד חכם".

במה' bama.org.il

רב אהרן-ליב בסבלנותו לא השיב ישירות על השאלות, אבל כדי לא להשאיר אותו ללא יחס כלל, אמר לו בדרך צחות: "בדורנו יש כאלו דברים של הצטנעות ונסתר, רק להיפך: שלפי הגלוי, חושבים עליו שהוא צדיק ותלמיד חכם, אך בנסתר אינו כך, שלאמיתו של דבר אינו תלמיד חכם כלל..."

האברך יצא מרוצה.

"תולה ארץ על בלימה"

להלן תמליל הקלטה של יהודים שהתכוונו לטובה, אבל הטריחו את 'גדול הדור' (והיו כאלו ללא הרף):

חזה"מ סוכות תשע"ה. נכנס יהודי מירושלים (שהיה נראה שמרן מכירו): "למעלה משלשים יום שלא ראיתי את ראש הישיבה, לכאורה אפשר לברך 'שחלק מחכמתו', רק לא נהיגין גבן". - אמר האיש.

מרן: "אני אדם קטן. קטן בהכל, הגוף קטן, והכל קטן"...

נכד שהיה בחדר, ניסה להפיג את המתח שנוצר בעקבות תשובתו של מרן, ואמר: "אבל הנשמה גדולה..."

מרן: "נכון, הנשמה חלק אלוהי ממעל".

הסיט מרן את הנושא והחל לדון: "מה הפירוש 'כשם שזכיתי לישב בסוכה זו כן אזכה לישב בסוכת עורו של לויתן', הלא עורו של לויתן פסול לסיכוך".

היהודי דיבר גם הוא משהו בעניין 'סוכת עורו של לויתן'. אמר לו רב אהרן-ליב: הגר"א בספר אבן שלמה פרק י"א מביא שהכוונה לשמחה שאין למעלה הימנה. והרי מובן לך בוודאי ש'סעודת לויתן' אין הכוונה שיאכלו פישעלעך (= דגים), וכי אנו

יומא דהילולא

"זכרוני, כי בצעירותי בעת בואי להתפלל בכותל המערבי, מקום שלא זזה שכינה ממנו הבחנתי בבחור הניצב בתפילה בהשתפכות הנפש כשכולו אש להבה. עקבתי אחר עת בואו להתפלל, ומני אז הייתי מגיע לכותל תמיד בעת בואו"

גיצים וניצוצי אש ממסכת עבודת התפלה היוקדת בשלהבת אש קודש של כ"ק מרן האדמו"ר מסטריקוב זצוק"ל לקראת יומא דהילולא ט"ז אלול

יעקב הייזלר

היה לו בעולמו אלא התפילה והבורא ית'. מדי יום ביומו עמד הרבי זצ"ל שעות ע"ג שעות על רגליו, בבחינת כל עצמותיו תאמרנה וקולו קול ה' בכוח היה מהדהד עד קצה הרחוב, בכל תפילה ותפילה הוא התעלה לגבהים כשהוא לא חש כלל בסובב אותו, בעת התפלה הוא היה כולו מקשה אחת של דביקות וקדושה, ואף דמעות היו ניגרות מעיניו, והוא היה מנגבן ללא הרף, משל מסתיר זאת מעיני רואים, בשנות השיבה כבשנות הנעורים, בימי שלום כבעתות מלחמה בימות החול

לא פחות מגאונותו המופלאה בתורה של כ"ק מרן אדמו"ר מסטריקוב זצוק"ל היתה גאונותו ועבודת קדשו המופלאה בעבודת התפלה ברשפי אש קודש לקונו, כאשר כל ימיו בער בתשוה ובגעגועים לק' חי, בעבודת הלב זו תפלה. הרבי זצ"ל היה נודע בשערים לתהילה מנעוריו ועד שנות זקנותו בתפלותיו הנלהבות והמרטיטות שהיתה בשלהבת ובלהט אש קודש כשהוא שרוי כל כולו בדביקות ואחוז שרעפים, ולא

כבשבתות ומועדים, ומה נשגבה עבודתו בימים הנוראים, עת היו שערי שמים פתוחים.

תפלותיו המלהיבות אף עוררו רבים וטובים להתחזק ביראת ה' טהורה ולשפוך שיח להשי"ת כעבד המתחנן לפני קונו וכאדם המונה מעות במתינות ובכוונה יתירה.

במעליו יתנכר נער

עודנו בשנות ילדותו בהיותו בגיל השמונה לחייו כאשר חסה בצל זקנו האדמוה"ז מסטריקוב ז"ע בלטה ביותר עבודת ה' המיוחדת שלו, אמנם דרכו של סבו האדמוה"ז היה לקצר בתפילה, ואף הקפיד לבל יאריכו אריכות יתר בתפילה, כמו"כ היה דרכו של אדמוה"ז להתפלל ללא תנועות חיצוניות, אך שונה יחסו לנכדו החביב, ה"ה הרבי זצ"ל שכבר אז התפרסם בעבודת התפילה שלו שנאמרה בקול רם ובאריכות.

מעשה היה, וזקנו אדמוה"ז ז"ע עמד לעורך את שולחנו כשכוס הקידוש בידו, ולידו אחיו הגה"ק רבי יעקב יצחק ממלאוה ז"ע, והנה הבחין הוא שנכדו חביבו הקטן לא בא עדיין אל השולחן משום שהוא עומד עדין בתפילתו הארוכה, הרבי הזקן הוריד את הגביע מידו, והמתין לנכדו שיסיים את התפילה ורק כאשר הגיע החל לקדש.

זקני החסידים אף סיפרו כי פעמים רבות לאחר תפלת מוסף בשבת היה זקנו אדמוה"ז ז"ע שואל את הסובבים אותו: "נו, מין פרומער האט שוין גענדיקט מוסף?" (הירא שמים שלי כבר סיים מוסף?)

קול ה' חוצב

ומאז, לאורך כל פ"ד שנותיו, היתה תפלתו בקול ה' חוצב להבות אש, וזאת למרות שעבודתו בקודש בכל התחומים היתה פנימית ביותר, הסתר בתוך הסתר, בפשטות מדהימה, אולם בתפלותיו היה פורץ הכל החוצה והיה נראה לציבור חסידי כאילו אין הוא שולט על עוצמת התפלה עד שהתפרצה לה ויצאה מעומק לבו הטהור החוצה.

עבודת התפלה עמדה אצלו ברום המדרגה. כל תפלה ותפילה היתה אצלו 'עבודה' בפני עצמה, עם הכנות מרובות לפנייה. לעתים כאשר הגביה את טליתו ראו הסובבים שהיתה כולה ספוגה זיעה מרוב מאמץ ודביקות, בכל ברכה ראו בעליל את היגיעה שמתייגע באמירתה. כל ימיו, עד ימיו האחרונים ממש, טרם שהיה מבכר הן בביתו והן מחוצה לה, היה חובש את המגבעת לראשו ומבכר בעצימת עינים.

לימים אף התגלה סידור האר"י של רבי יעקב קאפיל בו למד רבינו בצעירותו, וכפי הנראה היה מכוין בכוונות הללו בעת תפלותיו הארוכות.

כשלוש שעות

יודעי דבר סיפרו כי כאשר התגורר בירושלים עד שנת תשי"א

- היתה כל תפלת שחרית בימות החול אורכת כשלוש שעות בעודו מסתובב הלוך ושוב, כשמדי פעם הפסיק לזמן מה והתבונן בעומק המחשבה!

אף פוסק הדור מרן הגרש"ז אויערבאך זצ"ל שהתגורר בסמיכות מקום לרבי בצעירותו, בשכונת "שערי חסד" שבירושלים, הביא את התפעלותו למראה מופלא זה באומרו: "אינני מבין מהיכן יש לרבי את הכוחות הללו, כל תפילה או ברכה נראית כי זוהי התפילה או הברכה הראשונה בחייו, וכל זאת מתוך התלהבות עצומה".

אחד מזקני ירושלים סיפר לאחר הסתלקות הרבי: "זכרוני, כי בצעירותי בעת בואי להתפלל בכותל המערבי, מקום שלא זהה שכינה ממנו הבחנתי בבחור הניצב בתפילה בהשתפכות הנפש כשכולו אש להבה. עקבתי אחר עת בואו להתפלל, ומני אז הייתי מגיע לכותל תמיד בעת בואו, כשאני ניצב עומד ומתבונן במחזה מופלא זה החוזר על עצמו כפעם בפעם. לימים נתפרסם אותו בחור כ"הרבי מסטריקוב", או אז ידעתי שאין דורנו דור יתום".

דומה להר געש

בשנים שהחל לכהן באדמורו"ת ועבר להתגורר בתל אביב שם יסד את בית מדרשו החל מקצר מעט את אריכות התפילה מפני טורח הציבור, אולם למרות זאת היה אפשר לשמוע את קולו המתנשא של הרבי בתפלתו כבר מקצה הרחוב, כשאנו יכול לכלוא את סערת נפשו הטהורה ודומה היה להר געש בהתפרצותו כשסביבתו נשערה מאד.

בהזדמנות מסוימת שח לאחד מבאי בית מדרשו: "יודע אני שקשה לציבור אריכות תפילתי, אך זוהי תועלת היחידה שיוצאת לי מעול האדמורו"ת, ולולא זאת יכול הייתי לילך להתפלל בביהכ"נ השכונתי כאחד האדם, התועלת היחידה שלי היא יכולתי להאריך מעט בתפילה כרצוני".

כמו"כ בעשרות השנים שהתגורר בת"א כשבית מדרשו היה ברחוב מלצ'ט ולאחר מכן ברחוב בורכוב, מעולם לא ישב בתפלה ובקריאת התורה, בשבתות ובחגים עמד שעות על גבי שעות. מעולם לא היו אצלו סטנדר וכסא. הרבי היה מניח את הסידור על גבי אדן החלון, שופך נפשו לקונו כשנפשו יוצאת בדברו, עיניו היו זולגות דמעות בפסוקי דזמרה עד שבסידור שלפניו נוצרו חורים... וכולו היה נראה כאש להבה, הרבי לא הבחין במתרחש כלל לידו והיה מתפלל בקול רם שנשמע למרחק רב בכל האזור. רק כאשר התקרב לגיל שבעים כאשר נחלש מאד החל להתיישב לסירוגין בתפלה.

הרבי היה ניגש לתפלה במתינות ובישוב הדעת והגה כל מילה בדקדוק רב ובמתיקות מיוחדת. אבל אט אט היה מתלהט כולו, וכאשר היה מגיע ל"גאולה", היה מתרחשת סערה של ממש, ששיאה במילים "ועוזר דלים, ועונה לעמו ישראל בעת שועם אליו".

מקרוביו ומתפללי בית מדרשו ידעו בבהירות שאם הם חפצים

לומר לו משהו בעת עומדו בתפילה היה נבצר מהם הדבר כיון שהרבי לא חש ולא שמע כלל כשדברו אליו בעת התפלה, כאשר כל כולו היה שרוי בעולמות רוחניים ואינו על הקרקע עמם כלל. כעבדא קמיה מריה ניצב היה לפני בוראו. וסיפר הגרי"ש אונגר זצוק"ל גאב"ד חוג חת"ס את שארע עמו בעת שהותו בשוויץ לצורכי בריאות ביחד עם הרבי. "פעם בשהותי בשוויץ חשתי ברע ונחלשתי מאוד, כשנכנסתי לביהכנ"ס להתפלל וראיתי את האדמו"ר מסטריקוב בתפילתו כשכולו קודש ואש להבה, נפל ברעיוני להתפלל עמו מילה במילה ולכוון שתפילתי תעלה עם תפילתו, וכך עשיתי, ועד סיום התפילה הבראתי לגמרי, ותליתי כל זאת בזכות כח תפלותו של הרבי מסטריקוב".

ימים הנוראים

אם בימות החול כך, על אחת כמה וכמה נכונים הדברים בימים הנוראים אז היתה ניכרת התאמצותו הגדולה בתפלה לעין כל. תפילת השמו"ע בלחש לבדה ארכה אצלו קרוב לשעה מתוך בכיות ותחנונים וכעבד המתחנן לפני קונו.

כך גם בחזרת הש"ץ לא נח ולא שקט לרגע אחד. יושב היה הרבי ברטט ובזיע, כשהוא אומר בשקט את תפלת שמו"ע יחד עם החזן.

עובדה הווה ובשנים שהתגורר בת"א ניגש אחד מהמתפללים ובדרך ארץ אמר לרבי כי התפלות בר"ה מתארכות זמן רב מדי. השיב לו הרבי: "מה נשאר לי מאז שנהייתי לרבי? לפחות להתפלל כמו שצריך".

שיא עבודת קדשו היתה נראית ברבים בתפלות יום הושענא רבה, בלתי ניתן לתיאור עלי גליון את עוצם עבודת קדשו ביום קדוש זה לרבות את ההתעוררות העזה שחשים השומעים בשעות נעלות אלו.

תלאה העט לנסות לצייר אפס מה מאותה סערת קודש שהתחולל בביהמ"ד בזמן קדוש זה. קולו של הרבי נשנק בעת הוא מתחנן "הושענא למען קדושים מושלכים באש". עת פשט הרבי את הקיטל הספוג כולו בדמעות רותחות ושב למקומו חשו הנוכחים בצורתו של הכה"ג בצאתו מן הקודש. אמת מה נהדר מראה כהן...

בעשרים השנים האחרונות התפלל בעצמו לפני התיבה כמנהג אביו"ק. הנענועים נערכו ברגש רב וההקפות היו אורכות זמן ארוך מאד. בכל פעם שהיה מנענע כלפי מטה עם הד' מינים היה מתכופף כמעט עד הקרקע, ואף בשנתו האחרונה נהג כן.

גלות השכינה

הרבי היה מדגיש תמיד שהתפילה אין מטרתה לשמש רק כאמצעי לקבלת בקשות האדם, אלא מטרתה וחשיבותה בפני עצמה - כאפשרות הדבקות האדם ביוצרו.

עובדה הווה ובבית מדרשו שבת"א דנו ביניהם מספר חסידים

ביניהם מדוע היום ממעטים בעלי התפילות בבכי מימים עברו ומרבים לשורר ניגונים? זה אומר משום שהזמנים נשתנו לטובה, וזה אומר משום שהפרנסה עתה יותר מצויה והדוחק מועט מזמנים שעברו וכו', לפתע הופיע הרבי בביהמ"ד ושאל לסיבת הוויכוח, התביישו האנשים ושתקו, אך הרבי דחק בהם לספר, כששמע הרבי במה המדובר נתחלפו פניו גוונים כשהוא זועק מקרב ליבו, מה? וכי גלות השכינה אינה מספיקה?

אף לצעירי הצאן ראה הרבי צורך להנחיל את חשיבות עבודת התפילה, כשפנה משגיח בישיבה לרבי לשואלו על איזה נושא יש צורך לעורר את הדור הצעיר בשנות נעוריו, נענה הרבי: "על הדברים העומדים ברומו של עולם..." זוהי הזכות הנשגבה שניתנה לאדם הגשמי, לעמוד ולשפוך שיח לפני בורא כל, ובני האדם - בפרט הנערים מזלזלים בהם על כך שאינם יודעים להוקיר את הזכות הכבירה הזאת, ודוקא בשנים אלו יש צורך להשריש את חשיבות גודל התפילה...

ימיו האחרונים

אף שבשנים האחרונות נחלש וקולו כבר לא נשמע כבעבר לא היה ניכר כמעט השינוי בעבודת התפילה אצלו, למרות חולשתו ניכרת היתה התאמצותו ועבודתו בתפלה לרבות בכל דקדוק הלכה הקשור בנושא התפילה.

גם כשכבר כוחותיו לא עמדו לו, היה מתאמץ לצאת מביתו בכל מחיר להתפלל עם הציבור. כך היה מתאמץ התאמצות על אנושית לעמוד על רגליו בשעת שמו"ע והיה מתלהט בתפלתו כצעיר לימים וכאילו שכח מחולשתו וממצב בריאותו הרפוף.

מה פלאי היה הדבר כאשר קם ללכת לאחר התפלה היה צועד לוט בנוחות ובמתינות כזקן וכחלש ממש, אז לא יכלו להבין איך חל לפתע השינוי הגדול כשאך לפני רגע התלהב כולו כאדם צעיר ובריא, ועתה הוא צועד לו כזקן ותשוש. הפסוק "וקוי ה' יחליפו כח, יעלו אבר כנשרים", נראה היה אז במוחש אצלו.

אף בחליו האחרון כשעזבוהו כוחותיו לגמרי וכל פעולה היתה כרוכה במאמץ רב, גם בשעות קשות אלו לא ויתר על תפילתו הנשגבה, כשקולו נשמע היטב בקול רם מתחילת התפילה ועד סופה.

בימיו האחרונים שח הרבי מהרהורי לבו לנכדו ואמר: "איני מבין מדוע הציבור אינו ממחר בתפלתו, הרי מחשבה זרה באמצע התפלה יותר גרועה ממות, ר"ל!... ומכאן משמע שכל זמן שהתפלל לא ידע חלילה מחשבה זרה.

עם סיום היריעה נביא בזה מה שהתבטא הרבי בהזדמנות לאחד ממקורביו: "עיקר תפקידו של רבי' הוא לא רק בעניני התורה, אלא בעיקר בתפילה שיהיה 'עמוד צלותהון דישראל' ויעלה את תפלות הרבים למעלה בפני אדון הכל".

תפלותינו שזכותו הגדולה של הרבי זי"ע יגן עלינו להיוושע בכל מילי דמיטב.

אזעקת האזהרה "נחש צפע" צפרה במלוא עוזה, טילים רבים נפלו אותה עת, אחד מהם במרחק הליכה מביהמ"ד, הרבי מבטל זאת בידו וממשיך בתפילה, החסידים חשו כי תפילתו של הרבי שומרת עליהם מכל משמר. אוי... מי יוכל לתאר במילים את אשר התחולל בלבנו בעת ההיא

התפילה ביום השבת נועם הנשמות במחיצתו של כ"ק אדמו"ר מסטריקוב צוק"ל לקראת יומא דהילולא ט"ז אלול

בחיוב. הרבי מהנהן קמעה, וסוגר את הגמרא בכבודו, נפרד הוא ממחמד לבו - התוה"ק, וניגש באימה וביראה למקומו.

תפילת ערבית

עם סלסולו של החזן ב"לכו נרננה" מתחיל הרבי להתנענע בכל גופו, כל כולו הדרת כבוד, זועק הוא את התפילה מעמקי לבו, "קול ה' בכוח..." קול ה' בהדר..." "קול ה' חוצב להבות אש..." מתוך אימה, מתוך כובד ראש, מתוך דבקות התפלל הרבי את התפילה. איה האדם שיכתוב את הקדושה העילאית ששרתה בחלל ביהמ"ד, איה הסופר שיביע את הרגשות הנעלים שהיו החסידים חשים בתפילה עם הרבי.

שבת אצל הרבי הייתה התעלות טפח מעל פני הקרקע, אף בימי מלחמת המפרץ כששריקות הטילים הדהדו בחלל, והחלונות רעדו - חישובו להישבר, הרבי לא נע ולא זע מדבקותו בתפילה, אזעקת האזהרה "נחש צפע" צפרה במלוא עוזה, טילים רבים נפלו אותה עת, אחד מהם במרחק הליכה מביהמ"ד, הרבי מבטל זאת בידו וממשיך בתפילה, החסידים חשו כי תפילתו של הרבי שומרת עליהם מכל משמר. אוי... מי יוכל לתאר במילים את אשר התחולל בלבנו בעת ההיא.

סיפר פעם הרבי, עת שכל כולו היה אחוז שרעפי קודש, מעשה שהיה אצל אדמוה"ז רבי יחיאל מאלכסנדר זי"ע, עוד בעת שכיחן כרב העיירה גריצא:

יהודי חסיד, משרידי החסידים שהכיר את הרבי רבי יחיאל מימי צעירותו בווארקא עוד מאותו עת שחסה בצלו של הרבי רבי מענדלי, נקלע לאזור העיירה גריצא. אותו חסיד שנשמתו קשורה לחסידות, ראה צורך בנפשו לעשות את השבת באווירה הווארקאית הקדושה, ונסע לשבות בצלו של רבי יחיאל מאלכסנדר.

עם כניסת השבת ניגש אותו חסיד, שהיה מחשובי החסידים בווארקא, לרבי יחיאל לנתנית "שלום עליכם", אך לתדהמתו הרבה דחהו רבי יחיאל כאילו ואינו רוצה להכירו, ואינו חפץ בו. לא הבין החסיד את פשר הדבר, ניסה לגשת שוב לרבי יחיאל לאחר תפילת מנחה, אך הדבר חזר על עצמו בשנית, וגם כאן סימן רבי יחיאל בידו לאות ביטול ולא החזיר לו שלום.

שבור עד עמקי נשמתו על היחס הקריר מצידו של הרבי רבי יחיאל, והדבר לא נתן לו מנוח. הזמן לא נתן לו לחשוב הרבה, וכבר החל רבי יחיאל בקבלת שבת, בהתלהבות גדולה ונפלאה

לפנינו תיאור מרגש ומרתק אודות תפלותיו הלוהטות ברשפי אש קודש של כ"ק מרן אדמו"ר מסטריקוב צוק"ל ביום השבת קודש כפי שנשמעו מפי חשובי החסידים, לרבות קטעים מיוחדים מרשימותיו של הרה"ח ר' אהרן יחיאל גרשון וינטרויב הי"ו מו"ל גליון השבועי "צעירי הצאן" - סטריקוב, אותם קבלנו לפרסום ברשותו האדיבה.

הודו לה'

"אש קודש, להבה היתה עולה ומיתמרת בעת שהרבי הקדוש זצ"ל נעמד על עומדו לומר בזעקה אדירה שנבעה מלבו הטהור "הודו להשם כי טוב..." בערב ש"ק לפני תפלת מנחה.

"לב מי לא חרד לשמע זעקותיו הנוראות בפסוקים אלו, קשה לתאר את דבקותו בעת אמירת "ידיד נפש..." "נפשי חולת אהבתך..." אנה, קל נא...". תפילתו של הרבי שהייתה מפורסמת לכל בכל ימות השנה, שברה בשבת את כל המחיצות, זעקות אדירות, שאגות נוראות היו בוקעים מגרונו, אף בשבתות האחרונים כשכבר לא עמדו לו כוחותיו, היה זועק בכל כוחו את מילות התפילה, כל מילה כמו יהלום זוהר, כל תיבה נוצצת באור יקר. לא נדיר היה לשמוע את הרבי בוכה בעת התפילה... בכי חרישי שנבע מעומק לבו, בכי של דבקות במלוא כל הארץ כבודו. הרבי שמצד אחד היה אתנו לדינו, תפס בזרועותינו, ודיבר אתנו על דא ועל הא, היה במקום אחר בכלל, סולם מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה...

זה עתה סיימו את תפילת מנחה, הרבי מושך את כיסאו המיושן והרעוע לשולחן הסמוך למקומו, מתיישב בין אנשים לוקח את הגמרא באהבה אין קץ, פותח ומתחיל ללמוד בה בעיון ובריכוז אדיר. לא עברו שניות אחדות והרבי צולל לעומקה של סוגיא, הזמן עובר - והרבי מנותק כליל, הגבאי מנסה לרמז לרבי שזמן תפילת מעריב הגיע, אך הרבי כלל אינו שם לב לנעשה בד' אמותיו, כל כולו דבוק במילותיו הזוהרות של התוס' הקשה, עיניו תפוסות באותיות הקטנות, ראשו ורובו שקועים בדפים הצהובים של הגמרא ואין מרגיש כלל את המתרחש סביבו, משל היה בעולם אחר לגמרי.

כעבור שעה ארוכה ננער הרבי ממחשבותיו, רואה הוא את הגבאי שעומד לידו וממתין לו. מפליט לעברו בשאלה: "נו... מ' קען שוין דאווענען" [האם אפשר כבר להתפלל]. הלה משיב לו

מלכא משיחא הייתה התפילה באה לשיאה, בכמיהה להוציא את הכוחות למען שמו - "נשמת כל חי..." פודה ומציל, ומרחם ועונה, אי אי אי... ומרחם בכל עת צרה וצוקה..." הרבי שכל חייו סבל את סבלו בדומייה, כל משפחתו נאבדה בימי הזעם... הודה להשי"ת על כל צעד ושעל... האמין בכל הצרות הצרות שעברו עליו כל ימי חייו... המית את רגשותיו האישיות ובדמעות שליש הודה וברך את הקב"ה על כל אלפי אלפים וריבי רבבות ... הנסים והנפלאות... "מחרב הצלתנו..." אי אי אי... "אוי כמה רגש היתה בתפילתו הזכה, לב כולם נמס מבכיותיו, "הא-ל בתעצומות עזך..." כאן הופך הרבי פניו למערב מצביע על מאן דהוא שייגש "שוכן עד", וחוזר למקומו.

בעת שהציבור אומר בחטף את ה"אשרי יושבי ביתך" שלפני מוסף, היה הרבי יושב על כיסאו ומתנענע בכל עצמותיו, ואומר בדבקות, כאילו זה עתה התחילו להתפלל. בברכת כהנים היה עוזב את מקומו ונעמד על יד הבימה, כשמכסה את פניו בידו עם טליתו.

תפילת מנחה וסעודה שלישית

לתפילת מנחה היה הרבי מגיע מוקדם מהרגיל, הלומדים בביהמ"ד שקמו לכבודו קיבלו נזיפה "לערנט וייטער!" [תמשכו ללמוד!].

סעודה שלישית בצל הרבי היה לשם דבר, כל אלו שהכירו בגדלותו של הרבי היו מרגישים בלבם זכייה גדולה על שבאו לחסות בצלו, ובערגה היו מספרים על אותם שעות עת היה הרבי עורך את שולחנו בת"א, שם היה שר את ה"הללו-קה" בעצמו בניגון ווארקאי עתיק יומין. הצעירים מקשיבים ברטט, והזקנים מעתיקי הדורות ממשיכים לספר: "אוי, כמה רגש היה בניגונו של הרבי, אוי, האיך לא נזכור איך שפניו הלבישו צורה באומרו מזמורים נשגבים אלו. חבל, חבל שלא זכיתם אתם, הדור הצעיר, להיות בעתות נשגבות אלו..."

אברכי המשי ובחורי החמד ניגשים לתפוס את מקומם בטיש, בשעה זו היה כל אחד מניח את כל הבלי העולם, ועיני כולם דבוקות ברבי שהיה אחוז שרעפים, ידו האחת מכסה את פניו, עיניו עצומות בחוזקה, פניו משתנות לבלי היכר, ורק מפעם לפעם פותח את עיניו ומורה לאחד מהיושבים בשולחן לפתוח בזמר "אודה ה' בכל לבב" "בני היכלא" "יצווה צור חסדו" "כי אשמרה" ו"דיד נפש".

הניגונים שישודותם מהררי קודש, שרגש רב דבוק בהם, נתנו אף הם את חלקם, והיכל הנגינה קירב את הלבבות לעולם התשובה בעת רעוא דרעוין...

חריטה עמוקה נחרטה בלב כל מי שזכה לחזות בנועם שבת זו, הרגש לא פוסק מלגדוש על לבנו, הנימים נפרטים עד צמרמורת בזיכרוננו עתים כה נעלים, הדברים שוכנים בלבנו לעולמי עד...

כדרכו. "לכו נרננה לה' נריעה לצור ישענו..." הצטרף אותו חסיד אף הוא להתלהבותו של רבי יחיאל ושכח מכל מה שהיה. והנה, מיד לאחר אמירת "מזמור לדוד", ניגש רבי יחיאל לאותו חסיד ובשמחה עצומה נתן לו את ידו באמירת "גוט שבת" בהפטירו כי שמחה גדולה מאוד הייתה לו עם בואו, ואת שמחה גדולה זו רצה לשמר לכבודה של ש"ק..."

ראויים הדברים למי שסיפרם, אכן, גם הרבי היה מקבל כל אחד בהתלהבות אין קץ בשבת קודש, רק היה נכנס יהודי אשר כלל לא הכירו, וכבר היה שואל לשלומו, מאין משפחתו, מהיכן הוא ואצל מי הוא אוכל ושובת בשבת.

בואי בשלום

"בואי בשלום עטרת בעלה..." מנגן החזן בנעימה, הרבי פניו למערב, פניו אש להבות. אלו שלא הפכו פניהם קיבלו נזיפה מידו של הרבי, הוא לא הרשה לאף אחד לעמוד ולהסתכל בפניו, הוא בחל בכבוד המזויף. הרבי בפנים חתומות ובעיניים עצומות, כשכל כולו שלהבת אש קודש מסתובב באומרו "בואי כלה, בואי כלה..." אך כשהחל לומר "מזמור שיר ליום השבת..." לא עצרו בו כוחותיו, ובזעקות אדירות שאג: "טוב להודות להשם" הוא זימר לשמו העליון, כל מילה הייתה הוא בעצמו, הוא זעק את נגינתו של דוד המלך, בבכי עצור, כשדמעות זולגות מעיניו וכל גופו רוטט היה זועק: "אי, אי, אי, מה גדלו מעשיך ה', אי, אי, אי, מאוד עמקו מחשבותיך..." וכולם, כל החסידים שעומדים צפופים, הצטרפו לתפילתו הנשגבה, ובית המדרש הפך לזעקה אחת גדולה שבקעה מעמקי לבבות כולם, והמקום היה לאש שלהבת קה.

וביום השבת

ידוע היה הרבי בהתלהבותו הגדולה בעת פסוקי דזמרה - זמרותיו של דוד המלך ע"ה. רבות היה אומר רבה של אשקלון הגרמ"ד וולנר זצ"ל לנכדיו - צאו וראו את תפילתו של הרבי מסטריקוב, אך לא, אינני מדבר על תפילת הלחש, אותה אינני משיג כלל וכלל, התבוננו בעת אומרו את זמירותיו של דוד המלך ותטיבו להבין את פירושי התיבות. המילים היו משתפכות מעמקי לבו, ומתגלגלות ועולות עד כסא הכבוד יחד עם תמצית דם נפשו. נעמד היה על יד החלון ונעימתו הייתה נשמעת ברחובות הסמוכים, העוברים ושבים היו מתפלאים בכל פעם מחדש על כוחו הגדול אפילו לעת זקנה. דמעות רותחות היו יורדות לו מעיניו ברגש התפילה, כמעין המתגבר היה עולה בקולו מרגע לרגע, כך, מתחילת התפילה ועד "שוכן עד" היה הוא רצף אחד של אש מתפרצת.

"נשמת כל חי"

ראויה הייתה תפילת "נשמת כל חי" שנפש כל יצור תימס באוצרה, אך כאשר הדבר נאמר ברצף לאחר זמירותיו של דוד

Yossi Zamir/Flash90

הרב שושן, אבא של משפחת שושן המפורסמת, אמר לי פעם: "תדע לך, יש דבר אחד שכל האנשים שונאים והקב"ה אוהב". מהו הדבר הזה? שאלתי...

אל תפסידו, תתחילו להיות 'נודניקים' כבר עכשיו

שאלתי. אמר לי - "נודניק!"... הייתי כזה נודניק אצל הקב"ה לבקש על בנים ת"ח, והוא נתן לי...]

את הסיפור הזה סיפרתי כמה פעמים. לפני כמה שנים הייתי בישיבה בירושלים, ובא אלי בחור וסיפר: "תשמע, אני האמנתי לך. ואני לא חושב שאותו אחד השקיע יותר ממני. כל החודש התחננתי והפצרתי, והייתי בטוח שמיד אחרי נעילה - אני כמוהו. אך עברה נעילה, והתחיל כבר החורף, לא סוכות, לא נס חנוכה, ואף לא נס פורים, וגם לא פסח...

"תאמין לי" - המשיך הבחור - "אני מתבייש, אבל רציתי לומר לך: כבוד המשגיח! אל תהיה פתי מאמין לכל דבר... לא כל סיפור שאתה שומע אתה צריך מיד להעביר... קצת אחריות. אחרי זה יש אכזבות... את כל זה רציתי לומר לך, אבל התביישתי. אך פתאום, ללא שום סיבה מוקדמת, בסביבות שבועות, חטפתי כזו התמדה, עד עכשיו! פשוט השתנית מן הקצה לקצה. בישיבה לא יודעים מה קרה לי, אך שום דבר לא קרה... פשוט לא זכיתי שהתפילות יתקבלו מיד, ובסוף הם התקבלו היום. תספר, תספר!!!"

ואתם רואים שאני שומע לו, אני ממשיך לספר! זה נכון, זה נכון. תשקיעו תשקיעו! אפשר כ"כ הרבה לזכות. הקב"ה אוהב אותנו, רוצה אותנו, עושה לנו ימי רצון, תראו, תראו! איך אפשר להפסיד כזה אלול נפלא, הימים הנחמדים!!! אחי! בני התורה היקרים, אנחנו מתחילים את הימים הנחמדים, בואו לא נפסיד, נתחיל להיות נודניקים כבר כעת, לבקש!

(ארחות חיים)

סיפר הגה"צ רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי שליט"א: "הייתי פעם בישיבה בכפר גנים של הרה"י ר' אברהם ישעיה גריינימן, והוא אמר לי: יש פה בחור מתמיד שלומד ארבע, חמש, שש שעות בהתמדה עצומה! בהתמדה, בחשק, עם גישמאק, עם שמחה, משהו לא רגיל!"

היה אחד שקינא בו ואמר לו: "תגיד לי, איך אתה עושה את זה???" אמר לו: "מה הבעיה? תעשה גם מה שאני עשיתי". אמר לו: "מה, אתה לועג לי?! אני בקושי לומד חצי שעה ואני מרגיש כבר 'בכל לבבך', ואחרי שעה - 'בכל נפשך'... אבל אתה, שלש שעות, ארבע, חמש, ובכזו התלהבות!"

אמר לו: "לא לזה התכוונתי. אני הייתי כמוך, ומאד רציתי להצליח יותר. פעם שמעתי מא' הדרשנים שאלול זה ימי רצון ואפשר להשיג בהם את הכל. תשקיע באלול, תבקש, תתחנן, ותבכה - אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, ותראה שתקבל! החלטתי, מה יש לי להפסיד... מקסימום השקעתי אלול שלם בתפילה."

המשיך המתמיד לספר. "מהרגע הראשון ועד הרגע האחרון, מראש חודש אלול ועד נעילה, ביקשתי, הפצרתי, בכיתי, התחננתי! הייתי 'נודניק' מתחילת ר"ח אלול, ומיד אחרי זה - קיבלתי. תעשה את זה גם אתה - השנה".

[במאמר מוסגר: פעם שאלתי את הרב שושן, אבא של משפחת שושן המפורסמת (הוא היה יהודי בעל בית צדיק, ועבד במטוסים בצבא), איך זכית שכל בניך יהיו תלמידי חכמים? ואמר לי: "תדע לך, יש דבר אחד שכל האנשים שונאים והקב"ה אוהב". מה זה?

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

הניחו בעזרת הנשים חבית גדולה וגבוהה, ובתוכה הכינו מקום ישיבה לדרשן, והוא היה נכנס לשם בעזרת סולם...

תיאור מרתק על צדקותן של נשות ישראל בדורות הקודמים

לי, שמספר שנים קודם לכן, היה המגיד דורש לגברים לחוד ולנשים לחוד, זאת משום שאינה דומה דרשת הנאמרת לגברים לבין דרשה הנאמרת לנשים. שיחה הנמסרת לנשים צריכה להיאמר בלשון רכה - 'כה תאמר לבית יעקב'. מלבד זאת, מחמת הצניעות אין דורשים את ההלכות הקשורות אליהן בפרהסיא לפני אנשים. כיוון שכך, הניחו בעזרת נשים חבית גדולה וגבוהה, ובתוכה הכינו מקום ישיבה למגיד. והוא היה נכנס לשם בעזרת סולם טרם בוא הנשים, על ידי כך הוא לא ראה את הנשים ואף הן לא ראו אותו, אלא רק קולו נשמע. כך דרש לפניהן ולימדן דינים ודברי מוסר.

מובן שכל דרשה של המגיד הייתה גורמת לנשים הצדקניות לבכות. המגיד שמע את הבכי, אולם את הנשים לא ראה. משסיים את דרשתו, היה ממתין עד שכל הנשים תלכנה, ורק אז היה יוצא מן החבית והולך לדרכו. כפי הנראה, רעייתו של המגיד הייתה נוכחת במקום, כדי שלא יעבור חלילה על איסור ייחוד.

אלו היו הנשים הצדקניות של קובנה, נשים שסמלו את הצניעות והיראה, אף שלא היו בקיאות במקצועות חיצוניים, אף שלא למדו להתפלל מתוך סידור, ואף לקרוא לא ידעו. רום מעלתן, צדקותן ודקדוקן בכל מצוה ומצוה - לא ניתן לתאר! נשים צדקניות היו, פשוטו כמשמעו, חבל על דאבדין ואינם משתכחין.

(יאיר נזרי)

מספר הרב יצחק אלחנן גיברלטר זצ"ל בזכרונותיו: מנהל ביה"ס בקובנה, הרב שמואלביץ, יסד הרצאות קבועות לאמהות התלמידים. בכל ליל שבת התקיימה שיחה בפרשת השבוע. מפעם לפעם הייתה נואמת הרבנית אלה שמואלביץ, אשת המנהל, ולעיתים היה מגיע דרשן תלמיד חכם. כינוסים אלו התקיימו בעיקר בימות החורף, כיון שבקיץ נסעו רבים לעיירות קיט.

מטעם איסור ייחוד, הייתה אמא לוקחת אותי או את אחי לדרשות ליל שבת, שהתקיימו תוך הקפדה על הצניעות. הדרשות נערכו בקומה השניה, באולם הגדול של 'בנה'. אמא הייתה מושיבה אותי ליד הקיר, כדי שלא אשב בין נשים, והיא ישיבה לידי. בחדר המדרגות דלק האור, אך באולם שרר חושך. הכינו בעבור הדרשן שולחן, כסא ומנורה על השולחן, ואת השולחן הקיפו בסדינים לבנים. היות שהאולם היה חשוך לחלוטין ורק המנורה שעל השולחן דלקה, ראו הנשים את הרב אולם הוא לא ראה אותן כלל.

הדרשן דרש כשעה בענייני פרשת השבוע, וכל הנשים התמוגגו מדרשתו. כאשר הסתיימה הדרשה, יצא הדרשן ראשון בעודו מגשש באפילה. לאחר שעזב הדרשן את המקום, הסירו המארגנים את הסדינים, נוצר אור באולם, וכל הנשים עזבו את המקום.

בפינה בעזרת הנשים הייתה חבית עץ, שבית הקיבול שלה הכיל מאות ליטרים. אולם בזמני לא נעשה בה כל שימוש. סיפרו

סגולות וישועות

הפקח הגיע, צילם את השטח מכל הכיוונים והכין דו"ח חריף ותקיף. אבל כאשר הלך לדרכו הבחינו הורי שהוא שכח בביתם את המצלמה שלו עם כל החומר המפליל...

מישרות לא מפסידים

הלך והלשין עליהם שהם עוברים על החוק, והעירייה החליטה לשלוח מיד פקח שיצלם את המקום לצורך תביעה משפטית. הורי לא ידעו מה לעשות, אך התחזקו בתפילה להקב"ה שיושיעם מהצרה הזאת.

ואכן הפקח הגיע, צילם את השטח המדובר מכל הכיוונים

אבי הרב יצחק זרביב זצ"ל הכ"מ, דיבר תמיד על כך שבכל דבר ודבר אנו זקוקים לסייעתא דשמיא, וכשיש סייעתא דשמיא הכל מסתדר. וסיפר, כי לדירתם היה צמוד איזה מחסן ישן, וכאשר גדלה המשפחה הם החליטו להפוך את המחסן מדירת עראי לדירת קבע. אולם למרבה הצער, אחד השכנים שעינו הייתה צרה

המפליל. הוא שב לביתם, קרע את הדו"ח הראשון וכתב דו"ח חדש בו נאמר כי הם בסה"כ החליפו אבנים לקיר שהיה קיים, דבר שהוא מותר לפי החוק. וב"ה הכל עבר בשלום והם נחלצו מהתביעה המשפטית.

(הרב פנחס זרביב, מכון 'למעשה')

והכין דו"ח חריף ותקיף. אבל כאשר הלך לדרכו, הורי שמו לב שהוא שכח את המצלמה שלו בביתם... הם לא היססו לרגע, והתקשרו אליו שיחזור לקחת את המצלמה. הפקח התפעל מיושרם, כיצד לא הביטו על הרעה שהוא מעולל להם והשיבו לו את המצלמה - שבה עצמה היה התייעוד

סגולות וישועות

**"התכופתי ארצה והרמתי את התפוח,
בירכתי בורא פרי העץ ונגסתי בו, כשהנני
עומד ברחובה של עיר... ואז לביש מזלי, אני
רואה לנגד עיני את מורי ורבי צועד מזלי..."**

בחודש אלול צריך יהודי להקפיד שה'פה' שלו לא יעמוד ריקם אפילו רגע אחד

לנצל עד תום. אבל אתה הרי בחור צעיר, ומן הנראה עדיין לא זכית לשנן כמה פרקי משניות או פרקי תהלים בעל פה, לאידך גיסא, ידעת גם ידעת שאסור להניח הפה בחודש אלול ריקם, על כן היית מוכרח לעשות מה שכן אפשר, לפחות למלא אותו עם התפוח, העיקר שהפה לא יעמוד ריקם...

הפטיר ר"ש: מאז נכנסה לליבי התעוררות עצומה שלא להפסיד אפילו רגע אחד של חודש אלול, ומעתה תבין מדוע אני יכול להפסיק מאמירת תהלים בחודש אלול.

ומעניין לעניין באותו עניין: התקינו הקדמונים לומר בכל יום את המזמור 'לדוד ה' אורי וישעי', וכתב ב'סידור האר"י - סידור ר' שבת' (סדר כוונת ר"ח אלול) וז"ל: כל האומר מזמור כ"ז 'לדוד ה' אורי וישעי' וכו' מר"ח אלול עד אחר שמחת תורה ערב ובוקר דבר יום ביומו, אזי הוא מובטח שמוציא שנותיו בטוב ויערב לו, ואפילו גזירה רעה כתובה על האדם מן השמים יכול לבטל, ומעביר מעליו כל המקטרגים ושטנים ומארי תריסין ומבטל מעליו כל גזירות קשות ורעות ויוצא בדימוס זכאין בדין, ועי"ז יכניע כל המקטרגים. כי מר"ח נפתחו י"ג מקורות מי"ג מכילין דרחמי והם מתגלין ומאירין למטה... וע"י אמירה זו אנו פועלין ומבטלין מעלינו הבי"ד של מעלה ומארי תריסין ומקטרגין - שאין להם רשות לקרב כלל לדון אותנו, אלא 'מלפניך' משפטנו יצא ואז יוצאין אנחנו זכאין בדין.

ובכמה קהילות נהגו לומר בכל יום בחודש אלול את פרק קמ"ג לפי שכתוב שם 'אל תבא במשפט את עבדך', וכמו כן יש אומרים פרק נ"א שהוא 'מזמור התשובה' (כלשונו של רבינו יונה בספר שערי תשובה שער הראשון אות לג). ובכלל, יש קהילות הנוהגים לומר כל ספר התהלים בכל שבת קודש מימי אלול, ונהרא נהרא ופשטיה. זה הכלל, חלילה לו לאדם לבטל את הזמן בשינה ותרדימה, אדרבה, יקום נא ויזעק אל ה' אלוקיו - כל חד וחד לפני מנהגו וירווח לו.

(באר הפרשה)

סיפר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א: שמעתי מהרה"צ בנש"ק רבי י. דייטש שליט"א, שלפני כמה שנים ביקר באחד מימי חודש אלול אצל יהודי זקן ושבע ימים (במושב זקנים שומרי החומות בשכונת סנהדרין) ושמו הרה"ח רבי יוסף שמואל פויגל זצ"ל, משרידי תלמידי הדמשק אליעזר בשיבתו בוויזניצא. באותה שעה היה ר"ש באמצע אמירת תהלים ולא רצה להפסיק, אחר זמן מה הפסיק ואמר: אספר לכם מה דבדידי הוה עובדא עם מורי ורבי הדמשק אליעזר.

כשלמדתי בימי בחרותי בשיבתו בוויזניצא, הייתי בדרכי לשיבה באחד מימי אלול, בדרך עברה לידי עגלה של נכרי מלאה תפוחים טובים למראה, ומכיוון שהייתי רעב עד מאד (כדרכם של בחורים בימים ההם), ביקשתי מהש"ת שיזמין לי תפוח אחד לאכול.

באותו הרגע הזדעזעה העגלה ונפל תפוח אחד עד סמוך לרגלי ממש. המתנתי זמן קצר עד שיעבור בעל העגלה הנכרי מעל פני, לאחמ"כ התכופתי לארץ והגבהתי את התפוח (אבידת עכו"ם מותר, חו"מ רסו א) בירכתי בורא פרי העץ ונגסתי בו, כשהנני עומד ברחובה של עיר...

לביש מזלי, הנני רואה לנגד עיני את מורי ורבי עומד לנגדי. בושה כיסתה את פניי, שנתפסתי על חם, לנגוס בתפוח ועוד באמצע הרחוב... במהירות הטמנתי את התפוח בכיסי והמשכתי לצעוד לעברו מתוך מחשבה כי ממילא אין לי אנה לברוח וכאשר אבדתי, אבדתי...

רבינו ניגש אלי ובחמימות הניח את ידו סביב לצווארי והחל לצעוד יחד עמי לכיוון השיבה. באמצע הדרך פנה אלי ואמר: הידעת יוסף שמואל יקירי, נהגת כעת ממש כמו אמת'ער חסידי'שער בחור (כמו בחור חסידי אמת).

נאלמתי דומיה, והוא המשיך והסביר בנועם שית: בחודש אלול צריך יהודי לראות שה'פה' לא יעמוד ריקם אפילו רגע אחד, גם כשמהלך ברחוב יהיו שפתותיו דובבות פרקי תהלים, פרקי משניות בע"פ, או סתם תפילה להש"ת. כל רגע של אלול חייבים

סיפור לשון הרע לתועלת - הוא היתר או חובה?

הסגולה העצומה של 'בין אדם לחברו' לזכות בדין

רק שאין חיוב לספר, אך במקום שאין ידוע לו הדבר בוודאות אלא רק שמע כן מאחרים, לא נאמר 'לא תעמוד'. ומ"מ כתב שם שמותר לספר את הדבר [אלא שיאמר לו שאינו בטוח בצדקת הדברים]. וראה עוד בביאורים ומוספים בענין זה, ומה הדין כאשר יש ספק אם תצא תועלת מסיפורו.

עוד מביאים בביאורים ומוספים כי במקום שיפסיד את פרנסתו אם יספר לשון הרע לתועלת הצלת חברו, מבואר בבבא מציעא (לב, א) שאבידתו קודמת לאבידת חברו, וא"כ אינו צריך לגלות הדבר. וכן להימנע מלספר לתועלת מחשש שאם יודע שגילה יביא הדבר למחלוקת במשפחתו, דעת הגר"ח קניבסקי שיתנהג ב'שב ואל תעשה' ולא יגלה.

ההלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ט') מהלכות רכילות סעיפים א-ב) עוסקות באופני ההיתר לספר רכילות לתועלת, ובחמשת התנאים הנדרשים להיתר זה.

כפי שעולה מדברי ה'חפץ חיים', במקרה של תועלת אין זה רק 'היתר' - אלא חובה לספר, משום 'לא תעמוד על דם רעך'. לכן אין לאדם לפטור עצמו במקרים אלו מחובתו להציל את השני מנוזק, בטענה שאינו רוצה להיכנס לחשש איסור, אלא עליו לעיין היטב באופני ההיתר ולבדוק האם עליו לספר וכיצד לעשות זאת באופן הראוי.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציינים, כי מלשון ה'חפץ חיים' בסעיף זה משמע שאם אין ודאות, אלא רק ספק שיסובב דבר רע, אין צריך לספר. ויש שכתב (חלקת בנימין) דהיינו

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

האם מותר לקשור גנב עם טלית?

סוכה דף מח

ורגמוהו כל העם באתרוגיהן

לאחר השבת, שאלוני עוד הלוכדים, האם עשו כהוגן בכך שקשרו את הגנב עם הטלית, והסתפקו שמא יש בכך ביזוי מצוה? והבאנו להם ראייה מדברי הריטב"א שנהגו כשורה. הגמרא במסכת יומא (כו:): אומרת שאין מנסכים מים בחג אלא בתמיד של שחר. אחת הראיות לכך היא מתוך המעשה 'שפעם אחד ניסך על גבי רגליו ורגמוהו כל העם באתרוגיהן 'ובו'. רש"י מפרש שמתוך שצויין שהדבר נעשה באתרוגיהם, ללמדנו שאין ניסוך המים אלא בשעת נטילת לולב ואתרוג, דהיינו בשחרית. ומקשה הריטב"א (שם) אולי הסיבה שהזכירו שהדבר נעשה באתרוגים, היא כדי להשמיע שהעם רגם את הצדוקי באתרוגים, ולא חשו לכבודו של חפץ-המצוה? ומתוך הריטב"א: שכיון שהכירו בו שהוא צדוקי, זהו כבודו של אתרוג, לקדש בו השם לענין שכזה. ואם הריטב"א אומר שכבודו של האתרוג הוא לרגום בו את הצדוקי באבנים, אפשר לומר שזה הוא כבודה של הטלית לקשור בו את הגנבים.

(שבת בשמחה)

לפני עשרות שנים, בעת ייסודה של רמת אלחנן, כאשר בשכונה היו רק 5 בניינים, נתפס פעם בליל-שבת גנב שפרץ לאחת הדירות. התושבים לכדו את הגנב, אלא שכיון שהיה ברור שאסור למוסרו בשבת למשטרה, סגרו אותו במקווה של חסידות זוטשקא. כדי שהגנב לא ימלט, נאלצו לקשור אותו, ועשו זאת בטלית שהיתה במקום.

והנה, באשר למלאכת קושר, לא עברו הקושרים על המלאכה, מצד כמה סיבות. ראשית, כיון שלא מקובל לקשור אנשים בטלית, הרי זה שינוי. שנית, לא היה זה קשר של קיימא מעת-לעת, שהרי במוצאי שבת שחררוהו לנפשו. וסיבה שלישית, שהיה בכך משום פיקוח נפש, כיון שכיום כל גנב שפורץ לדירה הוא בבחינת פיקוח נפש, שהרי אם ימנעוהו מלבצע את זממו, הוא עלול להשתמש בנשק.

במהלך השבת הביאו לגנב מאכלים טעימים כדי שישביע את נפשו, ואפילו למדו איתו הלכות ודברי מוסר. בצאת השבת, יצא הגנב ההוא מרמת אלחנן, כשהוא יותר קרוב לתשובה, מאשר לעולם הפשע...

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

האם ניתן להניח סכך על הסוכה לפני סוכות תשפ"ב בשביל סוכות תשפ"ג?

החג, ודי בכך; ואם הונח במפורש לשם החג, די בכך אפילו אם הדבר נעשה באסרו חג של חג הסוכות הקודם. ואם הסכך הונח לשם צל ולא לשם החג, אין מצוה לשוב ולהניח את כולו לשם החג, אלא צריך רק 'לחדש' דבר מה בסוכה, כדלהלן. והנחת הסכך או חידוש הסוכה לשם החג של שנה זו, אינם מועילים לחג של השנה הבאה.

[שו"ע תרלו, א, משנ"ב א, ב, ג, ד וז, ושעה"צ ט]

כפי שלמדנו, סוכה שִׁסְכָּקָה לא הונח עליה לשם החג, דהיינו לשם קיום מצות סוכה, אלא לשם צל בלבד - כַּשְׂרָה. אולם, לכתחילה מצוה להניח את הסכך לשם החג, כדי שלא יטעו ויסברו שניתן לשבת בסוכה המשמשת בכל ימות השנה לדירת קבע, אשר יש אומרים שהיא פסולה מדאורייתא.

ואם הסכך הונח בתוך שלושים יום לחג, הרי זה כאילו הונח לשם

כיצד מכשירים סכך שנמצא במקומו במשך כל השנה תחת הגג?

למשך כל השנה מעל הסכך, יש 'לחדש' בכל שנה את הסוכה לשם החג, באופנים הנ"ל. ויש שהורה שאין צורך לחדשה, כיון שהסכך שתחת הגג אינו משמש למאומה במשך השנה, ובהסרת הגג כבר 'מתחדשת' הסוכה לשם החג; ויש שהורה, כי במקרה שהסכך צמוג לגג, לכל הדעות אין צורך לחדש בו דבר מעבר להסרת הגג.

[שו"ע תרלו, א, משנ"ב ה-ו, ושעה"צ ז; וראה שם, ח; ביאורים ומוספים דרשו, 5, וראה שם, 2]

כאמור, אם הסכך הונח על הסוכה שלא לשם החג, מצוה 'לחדש' בו דבר לשם החג. והיינו, להניח סכך בשטח של טפח על טפח לכל הפחות, או סכך בעובי כלשהו על פני כל אורך או רוחב הסוכה, או לחילופין - לחדש דופן שלישית (ולא רביעית), שהיא הכרחית להכשרת הסוכה.

וסוכה הבנויה בבית או במרפסת סגורה, וסוגרים את הגג

האם מותר לבנות סוכה בחול המועד?

בכוונה תחילה מבניית הסוכה בערב החג. וביום טוב, אסור לבנות את הסוכה בכל אופן שהוא, ואף להוסיף על הסכך הקיים; אולם, מותר לומר לגוי להניח סכך על גבי הסוכה, וזאת, בתנאי שאי הנחתו בערב החג היתה מחמת אונס, או שעף ברוח, וכדומה.

[שו"ע תרלו, א, משנ"ב א-ב, וביה"ל ד"ה עושה; ביאורים ומוספים דרשו, 2 ור 4]

בשעת הצורך, מותר לבנות סוכה בחול המועד, ואף בצורת בנייה האסורה מדאורייתא בשבת וביום טוב, ואף אם הבנייה נעשית באופן של 'מעשה אומן'; אולם, אם ניתן להקים סוכה באופן של 'מעשה הדיוט', אין לבנותה באופן של מעשה אומן. ובכל מקרה, יש להימנע מבניית סוכה בצורה של מבנה קבע רגיל. והיתר זה של בניית הסוכה בחול המועד, הוא אף למי שנמנע

* בבניית הסוכה, יש להעמיד את הדפנות לפני הנחת הסכך, ובדיעבד, אם הסכך הונח לפני העמדת הדפנות - יש אומרים שהסוכה כשרה, אך לדעת פוסקים רבים, הסוכה פסולה. ואם העמיד את הדפנות ואחר כך הניח את הסכך, והדפנות נפלו, ושב והעמידן - לדעת פוסקים רבים, הסוכה כשרה, ויש אומרים שצריך להגביה את הסכך ולהניחו מחדש.

* סכך שעף ברוח ונח על גבי סוכה - פסול, כיון שלא הונח לשם צל; ואף סכך שהונח לשם צל, אלא שעף ברוח ושב ונפרס על גבה על ידי הרוח - פסול, כיון שבפעם השנייה לא הונח לשם צל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן להאריך בתרועה ללא הגבלה?

שביניהן, וממילא, אורך התקיעות שבסדר תר"ת, הוא כאורך התרועה, והתקיעות שבסדרי תשר"ת ותש"ת מתארכות בהתאם. ולכתחילה, יש לנהוג כשיטה זו, ולא כשיטת רש"י (ראה תקציר לאתמול); וכן יש להקפיד לכתחילה שלא להאריך בשברים מעבר לשיעור האמור, אך בתקיעה ובתרועה ניתן להאריך מעבר לשיעור האמור.

[שו"ע תקצ, ג, עם משנ"ב, שעה"צ וביה"ל]

כפי שלמדנו, אחת השיטות העיקריות בנוגע לאורך ה'שברים' וה'תרועה' היא שיטת הריב"א והריב"ם. לשיטה זו, אורך התרועה הוא תשעה קולות קצרים, המכונים 'כוחות', או 'טרומיטין', וזהו גם אורך השברים, כלומר, שלושה 'כוחות' לכל אחד משלושת חלקי השברים, כאשר שלושת השברים אורכים מעט יותר מהתרועה.

וכפי שלמדנו, אורך התקיעות, הוא כפי הקול, או הקולות,

הלוח היומי

ט"ז באלול | יארצייט כ"ק אדמו"ר מסטרקוב זצ"ל (תשס"א)

ביום זה בשנת תרצ"ט, החלה הפלישה לפולין על ידי הצורר היטלר ימ"ש. שלושה ימים לאחר מכן הכריזו בריטניה, צרפת, אוסטרליה וניו זילנד מלחמה על גרמניה, וכך נפתחה מלחמת העולם השנייה. הסבל וההשפלה שעד אז היו נחלתם של יהודי גרמניה ואוסטריה, התרחבו כעת גם אל יהודי פולין, הי"ד.

יארצייט:

תרצ"ח: רבי פנחס חיים ב"ר אברהם זאב הלוי הורוויץ זצ"ל, מגרוסוורדיין, בעל פתחא זוטא.
תרצ"ט: רבי אליעזר מאיר ב"ר אברהם יהודה לייב שיפמן זצ"ל, אב"ד ניר לוגאש, בעל אם לבינה ותועפות ראם, ר"י ב'אויבער ווישאווה'.

תשס"א: רבי אברהם אביגדור נחום ב"ר יצחק יעקב דן לנדא זצ"ל, אדמו"ר מסטרקוב.
תשנ"ד: רבי יחייא ב"ר מסעוד שניאור זצ"ל, מרבני מרוקו ורב שכונת מוסררה י-ם, בעל יש מאין.

לעשן רק סיגריה אחת...

המשגיח הגה"צ רבי אליהו דסלר נהג לעשן בקביעות, וכששמע שהעישון מזיק לבריאות הוא החליט להפסיק. לאחר זמן הציעו לו סיגריה, והוא הסכים מתוך מחשבה שסיגריה אחת בודדת אינה מזיקה, והנה תוך זמן קצר הוא חזר לעשן עשרות סיגריות ביום... תיכף כשנוכח בזה הפסיק לחלוטין ואמר: "אסור לתת ליצר הרע אפילו פתח צר". (לעבדך באמת להגר"ד יפה - בראשית)

נשתדל בכל מצב לעמוד בקבלות שקיבלנו על עצמנו, ולא נפתח פתח לוותר על הקבלה, אף לא לזמן מועט.

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il